

Oud Deventer

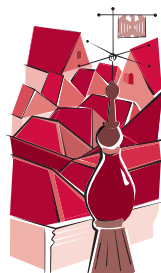

Nieuwsbrief van de Stichting Oud Deventer

PAG. 2 *Van de voorzitter* PAG. 3 *De Heilig Hartkerk, van kerk naar schoolgebouw* PAG. 5 *De HEMA, teloorgang van een gevelwand* PAG. 7 *De Vermeerstraat als schakel tussen interbellum en wederopbouw* PAG. 9 *Boekbespreking*
PAG. 11 *Wonen in een industriële omgeving* PAG. 14 *Jaarverslag 2019*

45 / juni 2020

e omstandigheden waaronder dit nummer tot stand is gekomen, zijn anders dan anders. Om te beginnen hebben we afscheid genomen van Herman Vrielink. We hebben hem bedankt voor de wijze waarop hij het hoofdredacteurschap heeft vervuld, met inzet en accuratesse. En voor de vele foto's die hij heeft gemaakt. Herman zei dat hij op de achtergrond nog best eens wat wilde doen.

Met de nieuwe redactie raakten we aardig op dreef. Aly Dijkstra-Kruit schreef over de plannen met het pand van Zandhuis & Zwart en de directe omgeving, Hans Kaajan over het gebrek aan monumentenzorg destijds bij de bouw van de HEMA. Neelco Osinga verzorgde als secretaris het jaarverslag en werkte aan een artikel over de transformatie van de Heilig Hartkerk tot school. En ik schoot aardig op met mijn stukje over de Vermeerstraat, een voorproefje van het boek over de Wederopbouwarchitectuur. Daarnaast was ik bezig met een recensie van het boek van Joep Boerboom over joodse ondernemers in Deventer.

Toen brak de coronacrisis uit.

Omdat de voltallige redactie tot de risicogroep behoort, zaten vergaderingen er niet meer in. Maar we waren het er snel over eens: we wilden doorgaan via de mail. Het was ook best prettig onze aandacht van tijd tot tijd op iets anders te richten dan op ziekte en maatschappelijke ontwrichting. Pieter Ellens, de vormgever, gaf aan dat hij geen problemen voorzag voor de rest van het traject. Maar het zou wel heel handig zijn als in deze situatie Herman de aanlevering van het materiaal kon verzorgen, want die wist van de hoed en de rand en dan was er nauwelijks overleg nodig.

Zo is het gegaan. Het resultaat ligt voor u.

Ria de Oude-de Wolf,
hoofdredacteur

et coronavirus heeft tot gevolg gehad dat wij de afgelopen maanden geen bestuursvergaderingen hebben kunnen organiseren. Gelukkig bestaat ons bestuur uit ervaren leden en gaat de dagelijkse gang van zaken gewoon door. De gemeente draait overigens ook op halve kracht en belangrijke beslissingen worden naar de toekomst doorgeschoven. De invoering van de nieuwe Omgevingswet, die op 2 februari jl. door de Eerste Kamer is goedgekeurd en in januari 2021 zou ingaan, is uitgesteld.

In deze uitgave vindt u het jaarverslag van onze secretaris. De vele projecten waar we nu aandacht aan besteden, komen daarin uitvoerig aan de orde.

De afgelopen periode zijn we erin geslaagd de geplande technische installaties op het dak van het Luxor theater, thans Chicago genoemd, zodanig aan te laten passen dat ze niet meer opvallen in het dakenplan van de omliggende percelen.

In de toekomst zullen wij ons in ieder geval bezig gaan houden met de plannen die worden gemaakt voor het Sensoraterrein (Sluiskwartier/Raambuurt) en ook met de ontwerpen om het sluisje in die buurt zichtbaar te maken. Andere activiteiten rond ons onroerend erfgoed blijven we kritisch volgen. Een werkgroep bereidt de publicatie voor van een boek over de periode van de wederopbouw.

Wim Koetsveld

De Heilig Hartkerk, van kerk naar schoolgebouw

Het exterieur in 1903, nog zonder de toren

Sinds de Tachtigjarige Oorlog, waarin de godsdienst een belangrijke rol speelde, werden katholieken in ons land achtergesteld. Veel openbare functies waren alleen toegankelijk voor protestanten en de katholieken mochten hun geloof niet in het openbaar belijden, zodat bijvoorbeeld processies onmogelijk waren geworden. Pas in de Franse tijd (1795-1813) kregen ze gelijke rechten. Daarna werden die rechten in de Grondwet vastgelegd, maar de topposities bleven vrijwel geheel in handen van de protestanten. Die beschouwden Nederland als een protestants land.

et katholieke volksdeel groeide, mede door de economische ontwikkeling in de tweede helft van de negentiende eeuw. Katholieken wilden nu hun achterstand inhalen, wat leidde tot de bouw van veel nieuwe kerken, meestal in neogotische stijl en vaak ontworpen door Pierre en Joseph Cuypers.

Rond 1900 werd de stad Deventer uitgebreid en toen werd ook een nieuwe parochie gevormd met een eigen kerk. Deze heeft

door de dwarsbeuk (transept) een plattegrond in de vorm van een kruis. De neogotische kruisbasiliek is gebouwd in drie perioden. In februari 1904 ging de eerste schop in de grond en in oktober volgde al de inwijding! Later werden er zijbeuken toegevoegd die ook om het koor liepen en een toren. Hiervoor tekende Wolter te Riele uit Deventer, leerling van Pierre Cuypers, het ontwerp. De toegevoegde delen werden in 1916 gewijd; van de toren stond toen alleen nog de onderbouw. In 1934 werd de toren afgebouwd naar een ontwerp van A.J.M. Vosman, een versoberde versie van het ontwerp van Te Riele.

Te Riele heeft naast vele andere gebouwen bijna tachtig kerken ontworpen. De Heilig Hartkerk is zijn enige kerk in Deventer. Vosman, zoon van de opzichter van de bouw, tekende in de jaren dertig ook het naastgelegen parochiehuis. De drie klokken werden gegoten door de firma Eijsbouts te Asten. Zij zijn echter in de oorlog gevorderd door de bezetter. Na de bevrijding werden drie nieuwe, grotere klokken geplaatst.

Kenmerken

De kerk is in 1995 aangemerkt als gemeentelijk monument. Door een eerdere aanmerking (1976) van het orgel als rijksmonument gelden voor het gebouw ook nog zekere vormen van bescherming door het Rijk.

Aan de zuidzijde van het koorge-deelte is de sacristie gebouwd, waar het vaatwerk voor de eredienst en de paramenten (voorwerpen van textiel) werden bewaard. Zijbeuken en koor tonen hoge spitsboogvensters. De apsis, de uitbouw die het koor van de kerk afsluit, eindigt vijfzijdig. Op de kruising van schip en zijbeuken staat op het dak een ranke spits. Boven de twee toegangsdeuren staat een Heilig Hartbeeld centraal, Christus in lang gewaad, wijzend op zijn zichtbare hart.

Het interieur is zeer licht, vooral in de viering, de kruising van schip en transepten.

Er is wel het een en ander veranderd. Het platform in het priesterkoor is in 1964 opgehoogd in verband met de veranderde liturgie, waarbij de priester zijn handelingen met het gezicht naar de gelovigen verricht. In 1974 is de kerk gerenoveerd. Daarbij zijn de muurschilderingen verdwenen, weggewit of door het herstel van los pleisterwerk weggeraakt. De tegelmozaïeken die de bankgroepen omzoomden en kleur en maat gaven aan de kerkruimte, werden met zeil bedekt. De koorvloer is in 1969 belegd met leisteenplaten, op de plaats van de karakteristieke bankgroepen na. Het kerkmeubilair is eveneens aangepakt. De markante ruimtes onder de afzaten (afschuining waarover water kan afvloeien) van de transeptramen, waarin zich de biechtstoelen bevonden,

Foto: Beeldbank Deventer

Het interieur tussen 1906 en 1945

den, zijn dichtgezet en van twee deuren voorzien om de functie te behouden. Het oorspronkelijke altaar is nog aanwezig, met daarbovenop het tabernakel met een nieuwe bekroning. Bij de verandering van de altaaropbouw is het achterschot verdwenen waarop de banderolhoudende engelen waren bevestigd, die nu aan weerszijden zweven. Het interieur spreekt daardoor minder dan voorheen.

Orgel

Het oorspronkelijke orgel werd in 1923 geplaatst door de Verenigde Orgelfabrieken te Aalten. Het was gemaakt van slecht materiaal en stond in 1974 op instorten. Het was niet meer te restaureren en is gesloopt.

Het huidige orgel werd in 1859 gemaakt door de Gebr. Van der Aa te Oosterhout voor de kapel van het Groot Seminarie te Hoeven (NB). In 1934 is het orgel aangekocht door de Hervormde kerk te Hem (NH). Bij de sloop van deze kerk werd het in 1976 verkocht aan de gebroeders Reil te Heerde en doorverkocht naar Deventer. In 1977 restaureerden de gebroeders Reil het. Het is nog het enige orgel van Van der Aa in Nederland. Het is voor de overdracht aan de Heilig Hartkerk aangemerkt als rijksmonument. De kas is neogotisch en past mooi in de kerk. Thans wordt gezocht naar een passende bestemming voor het orgel.

Sluiting

De kerk is één van de vijf katholieke kerken in Deventer die moesten sluiten. Dat heeft ondermeer te maken met het sterk teruglopende kerkbezoek en het gebrek aan geld voor onderhoud. Aartsbisschop Wim Eijk had al in december 2014 tegen dagblad Trouw gezegd dat hij ervan uit gaat dat het aartsbisdom tegen 2030 niet meer dan een stuk of twintig kerken zou tellen. Nu zijn dat er nog driehonderd. De kerk sloot per 1 juli 2015.

Nieuwe bestemming

De School Voor Persoonlijk Onderwijs, SVPO, kocht de kerk om te verbouwen tot school. Afgelopen augustus is de school in Deventer begonnen met vijf eerste klassen. Voordat de verbouwing tot schoolgebouw kon beginnen, moesten heel wat hobbels worden genomen. Buurtbewoners waren bezorgd

De verbouwing in de school

over de komst van de nieuwe middelbare school. Er werd zelfs een bouwstop opgelegd. Daarom is de school na de zomervakantie eerst begonnen op een tijdelijke locatie: het voormalige kantoor van Carinova, hoek Zwolseweg-Ceintuurbaan.

Onlangs liet locatieleider Janneke Peters weten dat is besloten in de meivakantie de school te openen. De school zegde toe de Stichting Oud Deventer nadere informatie te verstrekken over de verbouwing. Helaas heeft de SOD de toegezegde informatie niet gekregen.

Het beginsel van de bouw is een doos in een doos. De houten school staat in de kerk.

Tijdens een open dag in de kerstvakantie stond het houten skelet voor de lokalen in de kerk al overeind. Het was nog niet afgewerkt; ramen, deuren en het stucwerk moesten nog komen. Verder moest het gebouw nog worden voorzien van toiletten en keuken. De bezoeker kreeg wel een goed beeld van de toekomstige situatie.

Mening van de SOD

De SOD is verheugd dat een passende bestemming is gevonden voor de markante kerk, een icoon van zijn tijd, een monument voor de zelfbewustwording van katholiek Nederland rond de voorlaatste eeuwwisseling.

De stichting vreest echter dat de school niet genoeg ruimte zal hebben binnen het kerkgebouw en de tuinen achter de kerk wil opofferen om lokalen te bouwen. Dat is ook de angst van de bewoners van deze monumentale buurt. De SVPO heeft grote verwachtingen van het aantal leerlingen en heeft desondanks een te kleine ruimte gekocht. De SOD hoopt dat de school een mooie oplossing zal vinden voor het toekomstige lokalentekort.

Neelco Osinga

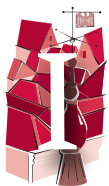

De HEMA, teloorgang van een gevelwand

Gevelwand vanaf de Lange Bisschopstraat. Huib Korz is Korte Bisschopstraat 1

De meeste winkelpuien in het voetgangersgebied zijn in het verleden aangebracht in bestaande panden die hun oorspronkelijk uiterlijk vanaf de eerste verdieping hebben behouden. Een uitzondering is de hoge vliesgevel van aluminium/glas van architect A. Elzas die sinds de opening van de HEMA in september 1968 de blik vanuit de Lange Bisschopsstraat bepaalt. Welke panden zijn hier verdwenen, welke besluitvorming lag aan de vestiging op deze plek ten grondslag, is er sprake geweest van een weloverwogen planning en is daarover uitsluitsel te vinden in de archieven?

In 1960 gaat de gemeenteraad akkoord met de uitgangspunten van de Nota Sanering Stads kern Deventer, het Basisplan uit 1959 met 17 tegen 14 stemmen. “Nadere oriëntatie is nog wel nodig.” In het plan is veel aandacht voor verbreding van straten zoals de Korte en Lange Bisschopsstraat en de aanleg van expeditiehoven achter de winkels. De beschrijving van het plan is niet compleet zonder aandacht te schenken aan nieuwe bebouwing: “Uiteraard zal in het algemeen gestreefd moeten worden naar een eigentijdse vormgeving van werkelijk hoog niveau, die ten volle rekening houdt met de specifieke waarde van de situatie, en waarbij ook een zorgvuldige en

De bierkoets in de Korte B. Jaren '60

Sloop Smedenstraat 8, nu Smidsgang

gevoelige detaillering van belang zijn.” (cursivering HK). En: “Winkelpanden van grotere schaal zullen ... in de belangrijkste winkelstraten in de oude stad verwacht moeten worden.” Conclusie 6 luidt: “Ten aanzien van de monumentenzorg, waarbij inbegrepen de zorg voor straatwanden en gebouwencomplexen, die als geheel een belangrijke plaats in de stad innemen, dient de restauratie systematisch te worden aangepakt en voortgezet.” Van een voortvarende uitvoering van het saneringsplan is geen sprake. Een commissie van drie

De winkel van Huib Korz na 1960.

De oude gevelwand van Korte Bisschopsstraat 1-5

wijze mannen is verdeeld over de inhoud. Het plan voor de verbreding van de Korte Bisschopsstraat ten koste van de zuidelijke gevelrij wordt op verzoek van 24 winkeliers in 1962 ongedaan gemaakt. Er zou een racebaan ontstaan met gevaar voor winkelend publiek. Een nieuw saneringsplan vindt vooralsnog geen meerderheid in de raad.

Besluitvorming

Voor de bouw van de HEMA zijn de panden Smedenstraat 2 t/m 8 en Korte Bisschopsstraat 1 t/m 5 in 1967 gesloopt. Enkele oorspronkelijke bewoners, zoals de smid B.J.L. Olthof, winkelier Korz en de dames Moezelaar, zijn in 1959 al verhuisd. Op 25 mei 1964 stelt de wethouder in de raad dat de Bijenkorf, het moederbedrijf van de HEMA, de Stromarkt "niet geschikt (acht) in verband met de beschikbare ruimte." In de vergadering van 22 juni wordt aangestuurd op het aan-

leggen van een gesloten winkelcircuit in het centrum op basis van een visie op steunpunten. "Het tweede steunpunt zou worden gevormd door een vestiging van een warenhuis bij de verbinding Korte Bisschopsstraat-Smedenstraat. Het betrokken warenhuis heeft daartoe reeds enkele panden gekocht. Deze plannen zullen zeer waarschijnlijk worden gerealiseerd." B&W vragen de minister van Economische Zaken in juni 1966 om Rijksgoedkeuring: de Bijenkorf heeft al vier panden gekocht, de panden zijn vervallen en de middenstand dringt aan op spoedige verwezenlijking van de bouw. Binnenkort zullen diepsonderingen en exacte opmetingen volgen. Op 22 augustus informeert wethouder Timmer de raad dat de HEMA al panden heeft aangekocht en in de eigen grondbehoefte voorziet. "We weten wat er gesloopt moet worden en er zullen onderzoeken in de grond worden verricht met het oog op de mogelijkheid van oudheidkundige vondsten."

De uitwerking

Wat is het beeld dat ontstaat uit dit beperkte onderzoek in de archieven? De bouw van een grootwinkelbedrijf zoals de HEMA past in de ontwikkeling van de stad. Expliciet onderzoek naar de vestiging van een C&A in het rapport "De Binnenstad van Deventer als koopcentrum voor stad en streek" (december 1964) stipt de invloed aan van een dergelijke winkel in Apeldoorn op het koopgedrag. In het basisplan van 1959 wordt op de plattegrond al een voetpad getekend naast Smedenstraat 10, de bioscoop EDB, als verbinding met een parkeerterrein waar later de parkeergarage is gerealiseerd. Waarschijnlijk zijn al in hetzelfde jaar enkele te slopen panden door de Bijenkorf verworven. Expliciete planmatige besluitvorming waarom uitgerekend op de kop van de Lange Bisschopsstraat een HEMA moet worden gebouwd heb ik niet kunnen achterhalen. Het lijkt erop dat met instemming van B&W en gedragen door de raad de plaats van vestiging door de Bijenkorf wordt aangestuurd.

De HEMA met in de Smedenstraat nog de EDB, de Eerste Deventer Bioscoop

Heeft de Stichting Oud Deventer zitten slapen? Smedenstraat 2, het pand met de klokgevel van Olthof, de laatste smid, had de status van beschermd monument! In november 1966 wordt in de raad uitgebreid gedebatteerd over de status van panden die het waard zijn bewaard te blijven. De SOD legt daar haar visie neer, refererend aan de Monumentenwet van 1961. Zij hecht grote waarde aan de bepaling waarin is "vastgelegd, dat niet alleen de bescherming van belang is, maar dat ook de omgeving van deze monumenten zoals straat- en pleinwanden, moet worden beschermd. Dit met het doel een waarborg te hebben, dat wezenlijke of noodzakelijke veranderingen de sfeer van het geheel niet of zo weinig mogelijk veranderen." De directeur van Openbare Werken riposteert volgens de notulen: "Het geruisloos voortgaande verval van het Deventer monumentenbezit maakt het naar het oordeel van de directeur nodig het aantal te beschermen monumenten bewust te beperken tot de wezenlijk waardevolle objecten." B&W geven in overweging van de ontwerplijst beschermde monumenten af te voeren ... Smedenstraat 2. Na verhitte discussies wordt onder andere dit voorstel aangenomen en staat niets de bouw van de HEMA nog in de weg.

De vijftigste HEMA werd in Deventer op een prominente plaats gebouwd ten koste van een samenhangende rij kleinschalige gevels en deze ingreep bepaalt sinds 52 jaar het straatbeeld. Het aangekondigde onderzoek naar oudheidkundige vondsten heeft nooit plaatsgevonden. Bij de sloop van Smedenstraat 8 werden muurresten van de buitenste (?) stadmuur aangetroffen. Op het vrijgekomen kavel is de Smidsgang aangelegd. De gekozen naam echoot het verleden. Het vooruitgangdenken in de jaren zestig was dominant.

Hans Kaajan

In de jaren dertig wordt in de Zandweerd gebouwd tot zo ongeveer de Van Vlotenlaan. De huizen staan in rijen en soms staan (vrijwel) net zulke panden ook een straat verderop. Er liggen plannen klaar om zo door te gaan in de richting van de

Platvoet, maar de oorlog maakt daar een einde aan.

Van een diepe naar een ondiepe erker

In 1940 is de Vermeerstraat al wel aangelegd, maar nog maar voor een gedeelte bebouwd. De huizen aan de oneven kant tot nummer 29 dateren uit het jaar 1935 en de architectuur is duidelijke te herkennen als die van het interbellum. De erkers zijn hier diep en in sommige zit glas-in-lood. De horizontale lijn wordt benadrukt door een doorgaande balk bovenaan de gevel. In baksteen zijn kleine versieringen aangebracht, zoals bij de uitbouw; de voordeuren hebben een mooi bovenlicht. Als erfafscheiding dienen stenen muurtjes, waarvan een gedeelte inmiddels is afgebroken. Het dubbele pand 27/29 uit 1936 maakt een royale indruk.

De nummers 31-61 lijken wel op de lagere nummers, maar zien er eenvoudiger uit. Dat is goed te verklaren, want ze dateren uit 1940. In de eerste oorlogsjaren worden er nog maar mondjesmaat huizen gebouwd en er is ook nauwelijks goed materiaal beschikbaar, want dat krijgt een andere, vaak militaire, bestemming. En dat is te merken aan de achttien woningen die hier komen. De gemeente geeft toestemming om de keukens kleiner te maken dan in de Bouwverordening is toegestaan, dat er cocosgipsplaten gebruikt worden als dakbekleding en dat de houten vloerconstructie wordt vervangen door beton met daarop houtgraniet, een kunststeen op basis van cellulose (zaagsel, kurkmeel). De stijl doet nog wel denken aan die van het interbellum, het horizontale karakter blijft, maar de erkers zijn minder diep. De oneven kant van de straat is nu vrijwel vol.

Ook aan de overkant wordt in de oorlog gebouwd: de nummers 12 tot 50 zijn van 1941. Ze zijn niet precies hetzelfde als de nummers 31-61, maar hebben ook ondiepe erkers en een witte band erboven. En er is gewoekerd met de materialen. In plaats van een stenen muurtje dient een haag als erfafscheiding. Latere bewoners hebben de tuin aangepast.

De erker verdwijnt

Na de bevrijding moet er heel veel gebouwd worden, snel en goedkoop. En dan is het gedaan met de erkers: de nummers 4-8 uit 1946 hebben een

De Vermeerstraat als schakel tussen interbellum en wederopbouw

De Vermeerstraat ligt in de Zandweerd. Hij is het verlengde van de 1e Weerdseweg en komt uit op de Van Vlotenlaan. Opvallend zijn de verschillen tussen de huizen. Sommige hebben diepe erkers, andere ondiepe en er zijn ook huizen met een geheel vlakke voorgevel. Die verschillen hangen samen met de geschiedenis van de straat.

Vermeerstraat 15-21

Wederopbouw

De SOD bereidt een publicatie voor over de architectuur van de wederopbouw (1945-1960) in Deventer. Het is een vervolg op het onderzoek naar de architectuur van het interbellum.

platte pui. Goed bouw materiaal is ook nu nauwelijks te krijgen en dus wordt overal op beknibbeld. Geen stenen muurtje meer om de tuin, maar paaltjes met een ijzeren hek. Oude stenen en miskleur moeten worden gebruikt op plaatsen die niet zo in het oog vallen. Toch zijn er decoratieve details die voor enige variatie zorgen. Deze huizen worden ook in andere straten in de buurt gebouwd, sommige als duplexwoning.

In 1951 volgen dan nog de nummers 50-56. Nog steeds is soberheid troef, maar ook hier ontbreekt niet elke vorm van verfraaiing. De decoraties van de wederopbouwarchitectuur zijn een voortzetting van die uit het interbellum.

Nieuwe ideeën over stadsaanleg

Een totaal ander soort woning is voorzien voor de nummers 67 en 69, op de hoek met de Van Vlotenlaan. Hier moet een flat verrijzen en hoogbouw hoort bij een nieuwe kijk op stadsaanleg.

In het gedeelte van de Zandweerd tot aan de Van Vlotenlaan is de stedenbouw traditioneel, dat wil zeggen stenig. In de straten staan de huizen in betrekkelijk lange rijen. Het groen dat er is, staat in de tuintjes. Na de oorlog ligt er naar het noorden toe nog een flink stuk onbebouwde grond. Daar is nog plaats voor een hele wijk en de gemeente kiest voor een integrale, nieuwe aanpak.

Zij volgt ideeën die al in de jaren dertig gepropageerd werden door een internationale groep architecten, de CIAM (Congrès Internationaux d'Architecture Moderne). Deze wilden nieuwe wijken en steden bouwen met huizen waar voldoende licht en lucht binnen kon komen en die betaalbaar waren. De wijk moest veel opener worden dan de bestaande, met een levendige afwisseling van hoog- en laagbouw. Rondom de flats was een behoorlijke ruimte nodig en dus moesten ze op grote gazons staan of aan brede straten. Behalve openbaar groen moesten waterpartijen de bewoners een aangename leefomgeving bezorgen. In Nederland vonden dergelijke ideeën vóór de oorlog weinig weerklank, maar na de bevrijding verandert dat.

Zandweerd-Noord is een product van deze nieuwe benadering. Er zijn wel stevige discussies voor nodig in de Deventer gemeenteraad om de hoogbouw erdoor te krijgen. De raadsle-

den betwijfelen of die wel past in de mentaliteit van deze streek. Ze vragen zich af hoe het dan moet met het kolenhok, waar de weck bewaard kan worden, waar de was moet drogen. De wethouder betoogt dat je dat nooit zult weten als je het niet een keer probeert. Uiteindelijk besluit de gemeente bij wijze van experiment twee flats te bouwen aan de Ceintuurbaan en daar een selecte groep huurders voor te zoeken. Het wordt een succes en daarmee is de weg vrij voor meer hoogbouw. De CIAM voorzag echt hoge flats, voorsnog gaat Deventer niet verder dan drie verdiepingen. Dan is er ook geen lift nodig.

Hoogbouw met uitspringende balkons

Flats worden onder andere gepland aan de Van Vlotenlaan; één zijkant ligt op de hoek van de Vermeerstraat, die zo nog net een staartje meepikt van de innovaties. Eind 1952 liggen de tekeningen klaar. In totaal gaat het om portiekflats met 166 woningen, vijf winkels en zes garages aan de Van Vlotenlaan en de P. Bothstraat. Waar de CIAM een zeer strakke vormgeving voorstond, sluiten deze flats stilistisch eerder aan bij de interbellumarchitectuur. Ze hebben geen plat dak, maar een zadeldak. De pui is niet vlak doordat de balkons uitsteken en de ramen van de trapshuizen zijn voorzien van decoratie. Het bouw materiaal is grotendeels het traditionele baksteen, de decoraties zijn van het moderne beton. En de ramen hebben behoorlijke afmetingen, zodat er voldoende licht binnen kan vallen.

Het is duidelijk dat de architectuur van het interbellum na de oorlog in aangepaste vorm wordt voortgezet; zelfs in de hoogbouw zijn er elementen te herkennen. De Vermeerstraat is een mooi voorbeeld.

Ria de Oude-de Wolf

Joodse ondernemers herdacht

Joep Boerboom
Beroofd volgens de regels. Het lot van zeven joodse ondernemers in Deventer
Hilversum, 2020

ISBN: 978 90 8704 830 3
Prijs: € 25,-
Uitgeverij Verloren

eelzeggend is de kop boven het voorwoord: 'Aangezien de joden niet meer ter plaatse zijn.' In 1942 is er iemand die een door de Duitsers onteigend joods bedrijf wil overnemen, maar er is een aandeel zoek en dat valt niet meer na te vragen. De zorg voor een accurate administratie staat in schril contrast met het totale gebrek aan interesse voor de verdwenen mensen. Joep Boerboom beoogt nu juist die mensen te redden van de vergetelheid, mede op initiatief van het Etty Hillesumcentrum. Daartoe heeft hij de geschiedenis van zeven joodse ondernemers beschreven. Het gaat om de lotgevallen van de familie en van hun bedrijven.

Een betrokken auteur

De geselecteerde bedrijven zijn divers: een boekhandel annex leesbibliotheek, een slagerij, een textielgroothandel, een veehandel, een rijwiel(groot)handel, een dansschool en een elastiekfabriek. Alle worden ze door hetzelfde lot getroffen: inbeslagname door de Duitse bezetters. De kleine worden geliquideerd, de

grote voortgezet onder Duits bewind. Uit alles blijkt dat de schrijver volhardend naar informatie heeft gezocht, in de openbare archieven naar documenten en kranten, in gesprekken en in familiearchieven. Hij neemt de ruimte om het verleden tot leven te wekken. Dat geldt vooral voor de personen, zeker als hij mensen

Foto: collectie EHC

De elastiekfabriek Fortuin uit 1919 met de opbouw van 1927

Beeldbank Deventer

Slagerij Gosschalk in 1928 tijdelijk gesloten wegens verbouwing. Plakkaten verwijzen naar de tijdelijke locatie aan de Hofstraat.

Foto: collectie EHC

Een mooie publiciteitsstunt van Moos Polak: hij doet het kampioenselftal van Go Ahead zijn Tesorfietsen cadeau. Ze maken blootsvoets een rondje over het veld.

heeft gesproken die hen nog gekend hebben of als hij de hand heeft weten te leggen op persoonlijke brieven. Hiervoor is een aanzienlijk deel van het boek ingeruimd en deze passages lezen als een roman. Boerboom is sterk betrokken bij zijn onderwerp. Zo spreekt hij herhaaldelijk van 'roofinstellingen' en hij verwijt zelfs een van zijn hoofdpersonen dat deze in een brief een weinig subtiële woordspeling maakt jegens zijn vrouw, die haar eerste man in de oorlog had verloren.

De mensen

Er ontstaat een duidelijk beeld van een hechte joodse gemeenschap vóór de oorlog, met eigen verenigingen. En tegelijkertijd van de belangrijke rol van de joden in de Deventer samenleving, niet alleen zakelijk, maar bijvoorbeeld ook als steunpilaar van Go Ahead.

Het meest schokkend in al deze verhalen is de episode van de oorlogsjaren. Boerboom vertelt als een soort ooggetuige van razzia's, onderduik, verraad, transport en de vernietigingskampen. Hij noemt daarbij alle namen van betrokkenen die hij heeft gevonden, van de verbijsterd toekijkende buurvrouw tot de onderduikgevers en de verraders.

De auteur besteedt ook uitgebreid aandacht aan de gebeurtenissen na 1945. Mau van Spiegel bijvoorbeeld heeft de oorlog weten te overleven, maar komt er niet meer toe zijn gebombardeerde dansschool te heropenen. Kinderen die veilig uit de onderduik zijn gekomen, zijn soms zwaar getraumatiseerd.

De ondernemingen

Verder legt Boerboom levendig vast hoe het met de bedrijven ging, waarbij hij begint bij het ontstaan, vaak in de negentiende eeuw. Ook hier worden zo veel mogelijk mensen bij name genoemd: de profiteurs die de bedrijven voor een zacht prijsje overnamen, de functionarissen die de zakelijke correspondentie voerden, de weifelende werknemers. Enkele bedrijven komen na de oorlog weer tot bloei. Anekdoten maken de geschiedenis voelbaar. Dat het bijvoorbeeld voor de erfgenamen na 1945 heel gecompliceerd was om hun aanspraken op de nalatenschap te doen gelden. En net als na jaren correspondentie met de instanties en met elkaar alles geregeld is, duikt er een aangetrouwd familielid op uit Amerika en moet het dunnetjes over.

Verdere informatie

Doordat er plaats is ingeruimd voor achtergrondinformatie, richt dit boek zich op een breed publiek. Zo komt de geschiedenis van de joodse gemeenschap in Deventer aan bod, in vogelvucht vanaf de middeleeuwen. Waar gesproken wordt over koosjer vlees, wordt toegelicht aan welke eisen de slager

Advertentie

Nu ook klassieke CD's in het boekenpaleis

Praamstra

boekhandel

Keizerstraat 2 (hoek Walstraat). Deventer
Telefoon [0570] 675925
www.boekhandelpraamstra.nl

moest voldoen. Uitgelegd wordt welke plaats Westerbork innam in het systeem van vernietiging. Sommige passages zijn zakelijk van toon en bevatten veel informatie in kort bestek. Ze gaan bijvoorbeeld over de samenstelling van de - uitgebreide - familie of over de financiële en juridische afwikkeling van de eigendomsrechten. Ze zijn helder, maar vereisen wel wat meer concentratie van de lezer. En gelukkig staat bij elk hoofdstuk een inleiding met een overzicht.

Achteraan is een lijst opgenomen van alle Deventer bedrijven die aan de vooravond van de bezetting in handen waren van joodse eigenaren.

In het boek staan veel foto's, de meeste afkomstig uit het Etty Hillesumcentrum. Zo krijgen de joodse ondernemers niet alleen in woord, maar ook in beeld een gezicht. (De auteur heeft ervoor gekozen voor 'jood' steeds een kleine letter te gebruiken omdat het verschil tussen het volk en de gelovigen vaak niet te maken is.)

Ria de Oude-de Wolf

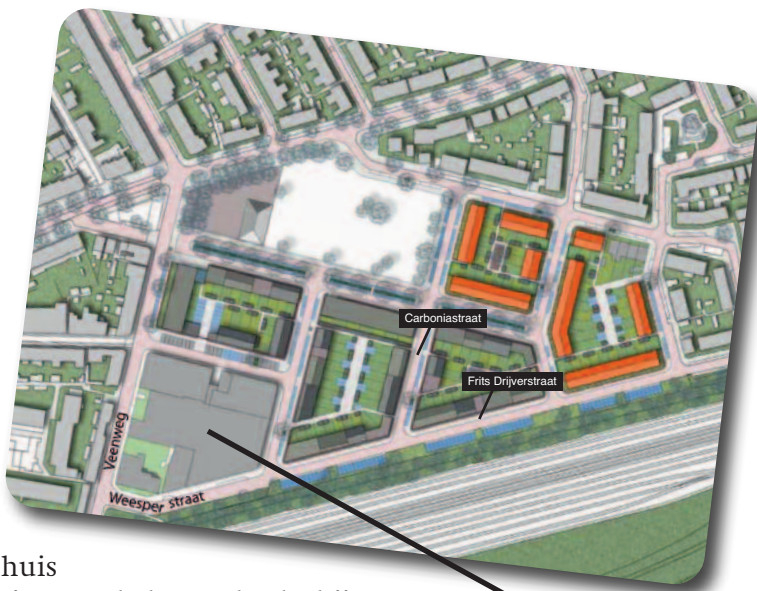
Textielhandelaar
Adelaar voerde
het eigen merk
MAD:
M. Adelaar Deventer.

Foto: collectie EHC

Wonen in een industriële omgeving

Onlangs overleed de heer Gerrit Zwart, kleinzoon van een van de oprichters van de firma Zandhuis & Zwart en laatste eigenaar van het bedrijf. Enkele jaren geleden verkocht hij het pand – een bedrijfspand en twee woningen – aan Jeroen van den Adel van AdVicus. Dat bedrijf is gespecialiseerd in transformatie en herbestemming van karakteristieke panden. De ambitie is om panden een nieuwe duurzame toekomst te geven die past in de omgeving. Van den Adel was in 2017 winnaar van de Harry Rademakerprijs.

Locatie van het 'oude blokje'

et gebied begrensd door de Veenweg, Rielierweg, Oude Holterweg en spoorlijn was in de twintigste eeuw een belangrijke industriële plek, met ambachtelijke bedrijven, detailhandel en fabrieken zoals van Thomassen & Drijver. In de wijken eromheen was (en is) sprake van

kleinschalige woningbouw met arbeiders- en middenstandswoningen, gemengd met kleine bedrijven. Inmiddels is er veel veranderd. Op het terrein van T&D zijn woningen en appartementen gebouwd en in de hoek is wijkcentrum De Driehoek met speeltuin vernieuwd. In het gebied tot aan de Oude Holterweg zijn veel (bedrijfs)panden afgebroken; daar zijn diverse typen woningen gebouwd die de wijk het aanzien van een tuindorp geven.

2016: Totaalplan voor het 'laatste oude blok'

In dat grotere gebied is het blokje tussen de Veenweg, de Weesperstraat en de spoorlijn het laatste overblijfsel uit het industriële tijdperk. Hier staan nog de panden van Bouwbasic (gebouwd op de fundamenteën van eierhandel Krudde), de stoom- en machinewasserij De Ooievaar, Karwei (voormalig Carbonia) en Zandhuis & Zwart. In 2016 werd een intentieovereenkomst tussen de gemeente en een projectontwikkelaar getekend voor een plan om op de Bouwbasiclocatie aan de Veenweg veertig nieuwe appartementen te bouwen, bij het vroegere terrein van blikfabriek Thomassen en Drijver (T&D). In het kader van die overeenkomst verrichtte Buro Dwarsstraat in opdracht van AdVicus en Goossen Te Pas Bouw (VolkerWessels) een stedenbouwkundige studie naar mogelijkheden van hergebruik en/of sloop in dit gebied. In die studie werd het volgende totaalplan geschetst:

- sloop van het gebouw Bouwbasic en vervanging door nieuwbouwwoningen met meer architectonische kwaliteit en een industriële sfeer;
- behoud van de voorgevel van waterij De Ooievaar vanwege de cultuurhistorische waarde, woningbouw en gezamenlijke functies voor bewoners;
- sloop van het vaak verbouwde pand van de chemische fabriek Carbonia (later Karwei) en nieuwbouw van woningen met dezelfde uitstraling als het oorspronkelijke pand;
- behoud van de werkplaats en woningen van Zandhuis & Zwart als woonfunctie, en vervanging van de noordelijke loods door woningen.

Het geheel zou met behoud van cultureel erfgoed gemengde functies moeten krijgen, flexibel en met mogelijkheden voor collectief gebruik. Bovendien zou het energiezuinig moeten worden. Het behoud van de gevel van waterij De Ooievaar was een voorwaarde van de gemeente om medewerking te verlenen aan deze herontwikkeling. Dit totaalplan voor het 'laatste blok' heeft het niet gehaald.

Interieur bedrijfshal van Zandhuis & Zwart, 2018

Links: Vernieuwde werkplaats en woningen

Daaronder: Zandhuis & Zwart na oplevering in 1928

En daarna?

In december 2018 sloten de gemeente en RW Deventer B.V. (onderdeel van VolkerWessels) een 'intentieovereenkomst voor de woningbouwontwikkeling aan de Veenweg/Wesepersstraat te Deventer'. Wethouder Kolkman kwalificeerde het buurtje bij die gelegenheid als 'rommelkaartje'. Hij verklaarde dat de gemeente daar nog steeds een 'visitekaartje op de route naar Go Ahead Eagles' wilde realiseren, met als belangrijk uitgangspunt het behoud van de cultuurhistorische betekenis van de locatie. Er zouden eisen worden gesteld aan de kwaliteit van de locatie: Bouwbasic en Zandhuis & Zwart zouden op elkaar afgestemd moeten worden, en de plannen voor Karwei zouden daarbij moeten passen. Dat betekende bijvoorbeeld dat de gevels van De Ooievaar en Karwei gespaard zouden worden.

Reggeborgh Wonen (VolkerWessels) kwam echter na studie tot de conclusie dat inpassing van de gevels zou leiden tot een economisch onhaalbaar plan en verzocht de gemeente om dat punt te laten vallen. Die stemde daarin toe. Vervolgens maakte de SIED daartegen bezwaar. In de antwoordbrief verklaarde de gemeente dat "de panden echter geen monument (zijn) en daarmee is behoud meer een integrale afweging in het ontwikkelingsproces dan een vooraf vaststaande voorwaarde".

Of cultuurhistorisch waardevolle elementen behouden blijven, is zeer de vraag. Tot nu toe wordt er nog niet gesloopt en gebouwd; alle ge-

bouwen staan leeg.

Jeroen van den Adel (AdVicus) heeft wel een uitgewerkt plan voor de herbestemming van het pand Zandhuis & Zwart dat hij in 2018 gekocht heeft.

De panden Zandhuis & Zwart

Het bedrijf hoort in het begin van de twintigste eeuw bij de bedrijven die na de sloop van de oude vesting in de oostelijke 'Voorstad' ruimte vinden buiten het centrum. In 1921 beginnen J. Zandhuis en G. Zwart een 'electrische smederij, herstellplaats voor machinerieën en auto-genische laschinrichting' aan de Rielerweg.¹ In die buurt staan dan bijvoorbeeld ook de elastiekfabriek van Fortuin en de rijwielfabriek van Burgers.

In 1927 laten de ondernemers de bekende Deventer architect Maarten van Harte op de hoek van de Veenweg en de Parallelweg een nieuwe smederij met woonhuizen ontwerpen.² Sindsdien is het pand bijna onveranderd gebleven. Wat opvalt, zijn de grote stalen ramen van de werkplaats met originele roedeverdeling, die het mogelijk

maken om bij daglicht te werken. In tegenstelling tot de functionele architectuur van de werkplaats hebben de beide woningen een wat traditioneler uiterlijk, dat overigens heel goed in de periode van het interbellum past. Beide delen hebben bijzonder brede dakoverstekken. In de woningen is, ondanks de kantoorfunctie van de linker woning, de indeling nog origineel, en ook de erkers, de kozijnen en de voordeuren zijn nog aanwezig. Het glas-in-lood boven de ramen is helaas deels verdwenen. Aan de achterkant zijn uitbouwen gerealiseerd en badkamers gebouwd. De noordelijke loods is in de jaren '60 gebouwd voor eierhandel Krudde en later gekocht door Z&Z. Daarbij is de toegang verlegd naar de Veenweg. Deze loods heeft geen erfgoedwaarde.

Transformatieplan voor de panden Z&Z

In de gemeentelijke structuurvisie Voorstad is de bedrijfsfunctie van de panden vervangen door een woonfunctie. Dat geeft mogelijkheden om met de bouw van industriële loftwoningen de cultuurhistorische waarden van de panden te behouden. De gemeente heeft een omgevingsvergunning voor de herbestemming afgegeven en is akkoord gegaan met de plannen voor de verwijdering van bodemverontreiniging en asbest. Van den Adel heeft in samenwer-

Nieuwe ingang Veenweg

king met Studio Groen+Schild, en in overleg met de SIED, een plan ontwikkeld voor herbestemming van de panden. Daarbij zijn de checklist van het Oversticht en de criteria van de subsidieregeling Herbestemming Cultureel Erfgoed van de provincie gebruikt.

Het complex Zandhuis & Zwart blijft dus behouden als een duidelijk herkenbaar industrieel pand; iedereen die wel eens over de Veenweg rijdt, kent het gebouw.

Naast het behoud van het industriële karakter van het erfgoed is het de bedoeling het complex energieneutraal en zonder gasaansluiting te verbouwen. Bouwkundig zullen de isolatiewaarden voor nieuwbouw worden gehanteerd. De vloeren, buitenmuren, daken en ramen worden geïsoleerd en op de platte daken komen zonnepanelen. Verwarming, koeling en warm water komen van een warmtepomp.

De werkplaats

In de oude werkplaats heeft de tijd vrijwel stilgestaan. De schouw van de smederij is verdwenen en er zijn verwarming en toiletten toegevoegd, maar verder is alles nog in oorspronkelijke staat.

Hier komen drie loftwoningen van ongeveer 75 m². Aan de binnenzijde worden voorzetwanden geplaatst voor warmte- en geluidsisolatie. De staalconstructie zelf en het houten kraaldelen plafond kunnen zichtbaar blijven om het industriële karakter te benadrukken. De stalen kozijnen worden hersteld en van nieuw enkel glas voorzien, en er worden achterzetramen geplaatst voor de isolatie. De oude schuifdeuren onder de hijsbalken aan de Veenweg (eerste verdieping) en binnenplaats worden naar buiten verplaatst en als luiken gebruikt. Ook de hijsbalken (buiten) en de kettingtakel (binnen) blijven in het zicht.

De bedrijfswoningen

De twee woningen worden gerenoveerd als eengezinswoningen, elk ongeveer 95 m².

Structureel is er weinig gewijzigd in de woningen. De glas-inloodramen in de erkers en in de slaapkamerramen zijn jammer genoeg grotendeels verdwenen, maar die worden als voorzetraam teruggebracht. De kozijnen worden hersteld naar oude vormgeving en voorzien van HR+++ isolatieglas. De airco-units op de erker van een van de woningen worden verwijderd en de buitenunits van de nieuwe luchtwarmtepompen komen uit het zicht op het dak.

De noordelijke loods

In de noordelijke hal uit de jaren '60 komen vier loftwoningen van ongeveer 100 m², met elk een eigen terras. Door die loods in het plan te betrekken kan de binnenplaats behouden blijven, en dat wordt een soort hofje met gezamenlijke binnentuin, fietsenberging en ruimte voor huisvuilcontainers. Om het idee van een hofje te versterken wordt de poort in de oude staat hersteld en het hekwerk aan de Veenweg verkleind. De schuifdeuren aan de Veenweg worden vervangen door een vast gevelpaneel en de twee raampjes worden weer opengemaakt met een roedeverdeling en kleurstelling zoals in de werkplaats.

Schetsplan december 2018

De gevels en het hek

Aan de buitenkant wordt de band met de muurreclame Zandhuis & Zwart om de hoek en op de noordelijke loods doorgezet om het complex nog meer tot een geheel te maken. Ook worden de gevels schoongemaakt en opnieuw gevoegd. Vroeger stond aan de voorkant van de werkplaats en de woningen een hek op een betonmuurtje, met daarachter struiken. Dat hekwerk komt weer terug en een soortgelijk hek komt rond de dakterrassen van de woningen in de werkplaats.

Nadat de gebouwen in 2018 gekocht waren, is de buurt over de globale plannen geïnformeerd via brieven en een informatieavond. In een later stadium zijn de plannen openbaar gemaakt in de lokale krant en op social media. Tot nu toe is er heel positief op gereageerd.

De verbouwing is nog niet begonnen, maar het belooft een mooi project te worden.

Aly Dijkstra-Kruit

¹ Zie Nijvertijd 23 (SIED) voor een uitgebreidere beschrijving.

² Zie Architectuur in Deventer tijdens het interbellum en Nijvertijd 30 (SIED).

Jaarverslag over 2019 van de Stichting Oud Deventer (SOD)

Het afgelopen jaar 2019 is niet schokkend verlopen. Er waren weinig bedreigingen voor het behoud van het onroerend goed in onze historische binnenstad. Anders was het gesteld met onze musea: Speelgoedmuseum en De Waag. Na financiële tegenslagen wilde de politiek bezuinigen op de cultuursector met mogelijk rampzalige gevolgen voor onze musea.

elukkig heeft de gemeenteraad gekozen voor behoud van de musea. De SOD is in 1948 in het leven geroepen om te waken over het historische onroerende erfgoed, om gebou-

wen en ensembles van historisch of cultureel belang te behouden, te restaureren en hergebruik te stimuleren. Daarom laat ik het hierbij met de aantekening dat het te betreuren is dat het Speelgoedmuseum niet in het oude kantongerechtsgebouw komt en onzeker is of het Historisch Museum De Waag in de voormalige bibliotheek komt. Een passende herbestemming is voor monumenten een eerste vereiste voor het behoud.

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de activiteiten van de SOD in 2019. De stichting probeert zoveel mogelijk proactief op te treden en is hiervoor voortdurend in gesprek met de betrokken wethouders, gemeentelijke instanties en andere erfgoedorganisaties.

Publiciteit

Twee maal per jaar geeft de SOD de nieuwsbrief *Oud Deventer* uit met artikelen die aansluiten bij de actualiteit. De donateurs krijgen bovendien twee maal per jaar een digitale brief met *Oud Deventer Nieuws*.

De website is geheel herzien en gemoderniseerd om onder andere beter op de actuele gebeurtenissen te kunnen inspelen.

Hervormd wijkcentrum aan de Van Vlotenlaan, nu gemeentelijk monument

Op grond van het feit dat beleidsmakers goed gebruik maken van ons boek *Architectuur in Deventer tijdens het interbellum* heeft het bestuur besloten een vergelijkbaar boek uit te geven over de wederopbouw. Deventer heeft ernstig geleden onder de bombardementen in de oorlog. Bovendien was er door de woningnood na de oorlog een grote behoefte aan nieuwbouw. Nu overal in het land de naoorlogse bouw bedreigd wordt, beginnen we in te zien dat ook deze bouwperiode mooie en bijzondere architectuur heeft voortgebracht.

Op 29 april hield Noud de Vreeze in boekhandel Praamstra een lezing over de wederopbouw van Duitse steden voor onze donateurs en belangstellenden.

Formele kaders

De bouwhistorische waarden- en verwachtingenkaart heeft vorm gekregen. Die waarden worden nu vastgelegd in een juridisch kader, zoals monumentenlijsten of bestemmingsplannen.

De SOD praat mee over nieuwe beeldkwaliteitplannen.

Vier van de zes door de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer (SIED), Heemschut en de SOD genomineerde gebouwen zijn door de gemeente aangemerkt als monument: het voormalig kantoorgebouw van T & D aan de Zutphenseweg, het wijkgebouw aan de Van Vlotenlaan, de voormalige meisjesschool aan de Diepenveenseweg en de Maranathakerk. Naar verluidt zou het uiterlijk van het Laboratorium in de Goosenstraat te zeer zijn aangetast, nu de bakstenen muren vervangen zijn door travertijn. De directie van Bussink's Koekfabriek zou grote bouwkundige belemmeringen vrezen.

De gevel van theater Mimik lager dan de vestingtoren

De plek van de oude sluis in het Sluiskwartier

Viking

De bezwaren van de SOD tegen verhoging van de gevel tot boven de waltoren heeft de gemeente erkend. De gevel blijft onder de hoogte van de toren.

Sluiskwartier en Melksterweide

De gemeente is bezig met de planning voor het Sluiskwartier, het Pothoofd en het achterliggende parkeerterrein. Samen met de SIED en de Stichting Historische Sluizen en Stuwen overlegt de SOD met de gemeente om een passende oplossing te vinden voor de resten van het voormalige sluisje. Het parkeerterrein en stadsstrand aan de overkant van de IJssel zijn gerealiseerd. Het bescheiden paviljoen wordt buiten het strandseizoen verwijderd.

De Harry Rademaker Prijs

Ingesteld om Harry Rademaker (1927- 2016) te eren en het behoud van het onroerende erfgoed te stimuleren, is in het verslagjaar niet toegekend.

Nieuwe Markt

De school aan de Nieuwe Markt is aangemerkt als gemeentelijk monument. De nieuwe eigenaar wil het inrichten als museum en appartementencomplex. De architect heeft gedurfde plannen met het dak van het markante gebouw. Een kunstenaar zal het dak van glas maken dat in donkere uren zal worden aangelicht. In het glas komt een gestileerde verwijzing naar de plattegrond van de stad. De SOD houdt de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. te herstellen.

Sint Geertruiden Ziekenhuis en omgeving

De SOD is ingenomen met de plannen van de projectontwikkelaar Synchroon het gemeentelijk monument in oude glorie te herstellen. Die moeten nog goedkeuring krijgen van de gemeente. Er komt een moderne woonwijk op het naastliggende terrein

Oosterwechelsweg

De stichting heeft gevraagd de eeuwenoude akker tussen de Brinkgreverweg, Raalterweg en Oosterwechelsweg, de 'Gouden Driehoek', aan te merken als beschermd stadsgezicht. Het blijft daarmee een natuurlijke scheiding tussen het dorp Schalkhaar en de stad Deventer.

Brink en omgeving

De SOD steunt Wonen boven Winkels bij het voornemen een stadstuin aan te leggen tussen de Korte Bisschopsstraat en Grote Overstraat. Dat is nog lang niet gerealiseerd, onder meer als gevolg van het grote aantal eigenaren van de omliggende percelen.

De SOD maakt bezwaar tegen de ontsierende apparatuur voor de luchtbehandeling op de voormalige Luxor-bioscoop. Het verbrande rijksmonument, Grote Overstraat 54 is nog steeds een troosteloze ruïne in een gezellige winkelstraat.

Grote Kerkhof

De SOD is voor een groene invulling van het plein. De gemeente komt in 2020 met nieuwe plannen. In die plannen zullen de andere pleinen om de Lebuinuskerk worden meegenomen.

Grote Kerkhof in afwachting van de vernieuwing

Bestuur

De heren Paul Ruhe en Herman Vrielink hebben afscheid genomen als lid van het bestuur. Het bestuur van de SOD zal worden aangevuld met twee dames, Esther de Bruijn en Mariëlle Vrijkotte. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de voorzitter, secretaris en penningmeester; het algemeen bestuur bestaat uit twaalf leden, ieder met een eigen taak.

Neelco Osinga, secretaris SOD
secretariaat@oud-deventer.nl

Wilt u ons steunen?

Word donateur. U steunt daarmee onze inspanningen om het gebouwde culturele erfgoed binnen de stad Deventer te behouden. U kunt zich per brief of per e-mail aanmelden bij het redactieadres of bij het secretariaat (zie rechterkolom).

De *Nieuwsbrief Oud Deventer* wordt toegezonden aan beleidsmakers, ambtenaren en donateurs van de SOD.

Penningmeester

Donaties kunnen worden overgemaakt op rekening NL 65 ABNA 063.16.63.002 t.n.v. Penningmeester Stichting Oud Deventer.

Secretariaat SOD

N. Osinga
Prof. Eijkmanstraat 17
7415 EK Deventer
Telefoon 0570-623139
E-mail: secretariaat@oud-deventer.nl

Redactieadres

H. Vrielink
Loomanstraat 20
7416 BS Deventer

Bezoek onze website

Breng een bezoek aan de vernieuwde website van de Stichting Oud Deventer!
www.oud-deventer.nl.
Onder het kopje 'bestuurszaken' vindt u ons privacybeleid.

Advertentie

Corps 9 geeft graag mooi verzorgde boeken uit. Over het algemeen zijn dit boeken die betrekking hebben op de historie van Deventer. Heeft u een mooi onderwerp en wilt u publiceren? Neem contact op met Pieter Ellens, telefoon 0570-617509

www.corps9.nl

Colofon

De Stichting Oud Deventer komt al vanaf 1948 op voor het behoud van gebouwd erfgoed binnen de gemeente Deventer, van panden met een historische en culturele waarde. We gaan in gesprek met het gemeentebestuur wanneer deze monumenten in het geding dreigen te komen. Daarnaast publiceren wij over gebouwen en ensembles om bij voorbaat de aandacht op hun waarde te vestigen. Deze *Nieuwsbrief* verschijnt sinds 1996 tweemaal per jaar, en wordt verspreid onder onze donateurs. Andere belangstellenden kunnen, zolang de voorraad strekt, een gratis exemplaar vinden bij de Athenaeumbibliotheek of bij Boekhandel Praamstra.

Voor de inhoud van de artikelen van redactieleden is de redactie als geheel verantwoordelijk.

Redactie	Aly Dijkstra-Kruit, Hans Kaajan, Neelco Osinga, Ria de Oude-de Wolf, Herman Vrielink
Fotografie	De foto's zijn gemaakt door de redactie, tenzij anders vermeld
Vormgeving	Allison grafische vormgeving, Deventer
Druk	Ovimex, Deventer

ISSN 1872-7735

